

EST - LAPOKRÓL

Jó is az: legyőzni a vasárnap kora esti maradhatnékot, nem gondolni a munkahét kezdetével járó korai fölkelésre, elindulni a ködben, irányt venni egy hírhedt városrész felé. Azért odébb a Rákóczi tértől, de csak hasonló a hangulat, egyet kereső férfiak, nők lejtének föl-alá.

Márpedig ezen a vidéken nyílt meg nemrég újra a Graffiti mozi. Tehát elhagyjuk az otthon melegét – többen, mint ahány ülőhelyet a Graffiti mozi számlál. A heti műsor a programról: BUKSZ folyóirat-kávéház; vendégek: Esterházy Péter, Tamás Gáspár Miklós, Lengyel László. A bejáratnál mindenki újságokat vesz, forgat. A Színház Halász Péter-es számát, Nappali Házat, 3. Partot, 2000-et, és persze nyitogatják a BUKSZ-ukat. A ruhátar önkiszolgáló, mégis mindenki a saját zsebében motoszkal. A nézőtér bárba torkollik, ahonnan teát, kávé, süteményt, szeszeműt is lehet hozni. Aki rágcsálni, kortyolgatni akar, könnyű (és odébbmozdítható, ha az előttünk ülő épp takarná a színpadképet) karosszékén elterpeszkedhet.

Hétkor már a szőnyegen is ücsörögnek. Kedvenceink pedig elutaztak, megbetegedtek, meg gondolták magukat vagy más mozi mentek. Így sem járunk rosszul. Az első beszélgetést az új lapokról folytatja a házigazda. Szépek-e, egyéniek-e, mi pénz-kérdés, mi nem. Kell-e mindenáron különbözni, vagy inkább a lap tartalmával harmonizálni fontos? Mi legyen a reklámmal, ha már olyan igénytelen nyelven és megformálásban is, de része minden újságnak. A BUKSZ az írások közé dolgozza be, és ezt el tudta fogadtatni. Bár neki könnyű, mégiscsak könyveket reklámoz és nem pillanatragasztó.

Minden ilyen csevegés sorsa a házigazda és egy jó beszédű partner kezében van. A grafikusok közt ott ül Kemény György, akinek legjobb plakátjainkat (is) köszön-

Fotó: KALLUS

hetjük, az estnek ez a része bőven élvezetes. Perceket el lehet tölteni azzal, hogy (kolléga forszíroz) Kemény miért nem használja normálisan az ékezeteket. A magyar helyesírás nem ismeri az elfektetett pontokat, vesszőket.

Csak – mondja Kemény, így sorokat lehet spórolni, és éppolyan érthető a szöveg. Amúgy a Halász Péter-különszám mester-munka. Könnyű a Színháznak, hogy ilyen grafikussal dolgozzat... A szünetig még szó van arról, hogy nem kötelező az értelmiségi lomposság, nem kötelező WC-papírra újságot nyomtatni. A szóban forgó lapokra az nem is érvényes.

Jó negyedóra, és szinte változatlan létszámban ülünk a következő menet elé. Milyen bírálókat közölnek a lapok; van-e kegyelem, mérlegelés – vagy csak a bunkó. Radnóti Sándor szerint van hát, sokkal elevebb a kritikai élet, mint volt – megelőzve az irodalom virágzását. Ma már nincsenek bírálhatatlanok, mint volt Illyés Gyula, Németh László... De az írók igen sértődékenyek – nálunk a kritikuskak nem szokás nem kesztyűs kézzel dolgoznia. A BUKSZ viszont igenis bunkós, ledorongol, és jól teszi.

Egyszerűen nem értem, miről beszéltek – mondja a szurkapisz-kára mindig kész **Eörsi István** –, én például egyszer megírtam,

kérdeztem, milyen lehet az a Tandori-fordítás, ami hetven oldallal hosszabb, mint az eredeti mű... Az írók igenis védett állatok gyér erdeinkben...

A színikritikáról csak annyit: kikopott a napi- és hetilapokból. A színházak majdhogynem könyörögnek, hogy írjanak az előadásokról. Most kell ez az olvasónak, vagy színésznők sztóriajaira éhesek? Persze: ha azt nevezzük kritikának, amikor egy tudós mesternek – mondjuk – az elefántról kell írnia; erre ő megszámolja annak vörös vérszettjeit, majd azokat összeadva kijelenti: az elefánt, akkor nem biztos, hogy nagyon kell.

Koltai Tamás azt mondja, el tudná képzelni, hogy legyen pénzért írott, megrendelt színikritika, és az egybegyűjtődne és megjelene – mondjuk újság formájában, hetente. Amúgy pedig nem kell mindenről írni. Erős kritikai gesztus valamiről hosszan, kitarítón hallgatni.

Ujabb szünet, pilledés, nevetünk is, szórakozhattunk is, mindjárt lehet Halász Péter-videót nézni odakint, bent meg dzsesszt, Gőz Lászlókat hallgatni tovább. A Graffiti vezetője már próbálgatta azt a műfajt előző helyén, a Dialal moziban – és győzött. Ideszoktunk.

REVIJUDIT